

# Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

## Plaatsvereisten voor het eerste gebruik inzake

### Fabrieks- en Handelsmerken

I. — Artikel 1 van het K.B. nr 89, dd. 29 Januari 1935, geeft de oorsprong aan van het recht op een merk, nl. het eerste kennelijk gebruik en verschaft tevens een duidelijke geografische omschrijving ervan : eerste kennelijk gebruik in België.

Artikel 3, lid 1 der wet van 1 April 1879 luidt dan ook sinds 1935 als volgt : « *Het recht op het merk wordt verkregen door het eerste kennelijk gebruik in het Rijk* ». Aanvullend verklaart artikel 3bis, lid 1 : « *Het eerste gebruik zal niet kunnen volgen uit daden gesteld in het buitenland* ».

II. — Vóór 1935 was het vraagstuk door de wet niet uitdrukkelijk geregeld. De rechtspraak kwam hierdoor voor een moeilijke taak te staan toen de praktijk zeer dringend de vraag stellen kwam of een merkgebruik in het buitenland kon ingeroepen worden tegen een later gebruik in België.

In de voorbereidende werken was niet veel hulp te vinden. Er kon wel een passage aangehaald worden uit het verslag van de Middenafdeling der Kamer, dat terzake een zeer brede opvatting huldigde. Volksvertegenwoordiger Demeur verklaarde aldaar : « *Celui qui déposerait une marque qu'il n'a pas créée, qui est déjà employée par d'autres, soit en Belgique, soit à l'étranger, celui-là n'aurait pas pour but de distinguer les produits de sa fabrication de tous autres produits, mais plutôt de faire passer les produits de sa fabrication pour ceux de fabricants qui déjà emploient cette marque.* » La loi ne lui doit aucune protection. » (1)

Men kwam echter dra tot de vaststelling dat de verslaggever hierbij uitgegaan was van een vrij simplistische veronderstelling, nl. dat het reeds in de vreemde gebezigd merk in België bekend was op het ogenblik dat een derde het hier op de markt bracht. Daartegenover stonden nu de zeer talrijke gevallen van gebruik in België van merken waarvan het bestaan elders aanvankelijk niet eens was vermoed. Moest men de gebruikers in België nu

achteruitstellen, omdat zij de praktische onmogelijke controle van ieder merkgebruik, geregistreerd en niet geregistreerd, over de ganse aardbol niet hadden uitgevoerd?

Wanneer men daarenboven nog opmerkte dat de Kamer het verslag van haar Middenafdeling betreffende artikel wet 1879 niet integraal goedgekeurd had, en meer bepaald de hierbij voorgestelde tekst, die een verplichte deponering binnen het jaar voorzag, had afgewezen, voelde men zich door de mening van de verslaggever niet meer gebonden.

Pogingen om vaste voet voor een oplossing te vinden in het verdragenrecht waren evenmin in staat om zekerheid te verschaffen.

Het algemeen principe der wederkerigheid, vastgelegd in de verdragen betreffende de nijverheidseigendom, kon hierbij niet ingeroepen worden, want dit beginsel heeft enkel voor gevolg de recht-hebbenden, beschermd door het ene land, toe te laten in het andere land dezelfde regeling voor de vrijwaring van hun rechten in te roepen als de rechtsonderhorigen aldaar. De vraag of die rechtsonderhorigen onderling gewag mogen maken van gebruiksdaden in den vreemde is dus voorafgaand op te lossen, vooraleer er sprake kan zijn van toepassing der wederkerigheid.

Sommige verdragen, b.v. de overeenkomst van 30 Januari 1903 met Costa-Rica (2), voorzien dat merken die in algemeen gebruik zijn in het land van oorsprong, niet vatbaar zullen zijn voor exclusieve rechten in het ander land. Men heeft getracht die bepaling voor te stellen als een toepassing van het beginsel dat het merkgebruik internationaal moest beoordeeld worden. Met evenveel kracht werd hier echter op geantwoord dat dit voorschrift integendeel wees op het tegenovergestelde principe, waarop een enkele, wel bepaalde uitzondering werd aanvaard.

Bovendien werd nog, wat meer in het bijzonder het Unieverdrag aangaat, zeer terecht opgemerkt dat indien een prioriteitsrecht voor de deponering van uitheemse merken wordt voorzien, zulks een bewijs is dat de eenvoudige tijdsvoorrang in het gebruik niet volstaat. De prioriteitstermijn ware immers zonder belang voor de landen waar, zoals in België, de deponering louter declaratief is, indien het eerste gebruik op een internationaal plan mocht nagegaan worden.

In die omsstandigheden kon men zich slechts laten leiden door beschouwingen van praktische aard. Het is onmogelijk, bij gemis aan uitdrukkelijke wettelijke regeling, aan diegenen die een merk in België willen vestigen, de verplichting op te leggen de merkregisters van de gehele wereld te raadplegen, en bovendien nog na te gaan welke merktekens, gedeponeerde en niet gedeponeerde, in alle landen door de handelaars en nijveraars gebezigd worden. Waar de wet niet anders beslist, werkt zij louter territoriaal, zodat het eerste gebruik, vermeld in het oude artikel 3 wet van 1879, ook moet geacht worden uitsluitend het eerste gebruik in België te bedoelen. (3)

III. — De rechtspraak heeft te dezer zake een evolutie meegemaakt die gaat van onbeslistheid naar een zuiver territoriale voorstelling, waarop afwijking volgde naar de internationale opvatting, om tenslotte weer terug te komen naar de stelling van het zuiver territorialisme.

De eerste periode van onbeslistheid liep tot het jaar 1909, toen de Handelsrechtbank te Luik (17 Juli 1909, P.P. 1910, nr 480) op krachtige wijze de betekenis van de prioriteitstermijn, voorzien door het Unieverdrag, onderlijnde als een afwijking, met tijdelijke uitwerking, op de algemene regel van het eerste gebruik in België.

Dit vonnis werd bevestigd door het Hof van Beroep te Luik (2 Mei 1910, Jur. Liège 1910, blz. 107.)

De overgang naar de internationale opvatting werd bewerkt door de Rechtbank van Koophandel te Brussel (22 Januari 1930, Jur. Brux. 1930, blz. 79; I. C. 1930, blz. 164), die haar stelling afleidde van het beginsel der wederkerigheid, vastgesteld door de verdragen, maar er dan ook logisch toe gebracht werd voor België iedere betekenis aan de prioriteitstermijn van het Unieverdrag te ontkennen. Het Hof van Beroep te Brussel (27 December 1930, Jur. Brux. 1931, blz. 437; I. C. 1932, blz. 151) bevestigde dit vonnis door eenvoudige overname der beweegredenen. (4)

In 1934 kwam ditzelfde Hof van Beroep echter reeds terug op deze rechtspraak en bevestigde opnieuw het louter territoriaal standpunt (8 Januari 1934, I. C. 1934, blz. 26). Sindsdien is de algemene strekking bestendig in die richting gebleven.

Handelsrechtbank te Brussel, 9 Januari 1935 (I. C. 1935, blz. 84) :

« Overwegende dat de wetgeving inzake fabrieksmerken ten doel heeft de rechten der deponenten » op het Belgisch grondgebied te beschermen; dat » de deponenten niet gehouden zijn tot de trouwens » onmogelijk na te komen, verplichting in alle landen van de wereld na te gaan of niemand vroeger

» gebruik heeft gemaakt van het kenteken, dat zij » zich voornemen te gebruiken; dat zij, ingevolge » het voorkomen van een vreemde gebruiker, waar » van het bestaan hun onbekend kan zijn, niet kunnen beroofd worden van hun recht op een merk » dat zij regelmatig gedeponoord en met veel moeite » productief gemaakt hebben; dat de vreemde gebruiker zich toch niet kan verongelijkt achten, » wanneer hij alle gewenste bescherming had kunnen verkrijgen mits maar de beschikkingen na te » leven van de Belgische wetten inzake deponering » van uitheemse merken; » (in dezelfde zin : Handelsrechtbank Brussel, 26 April 1935, jur. Brux. 1936, blz. 52; Ber. Brussel, 18 Januari 1936, Pas. 1936, II, 158, P.P. 1936, nr 270; Ber. Gent, 1 Mei 1936, I. C. 1937, blz. 144; Ber. Brussel, 31 December 1940, I. C. 1946, blz. 25; Handelsrechtbank Brussel, 15 December 1945, I. C. 1947, blz. 29).

Men heeft alle reden om te voorzien dat deze strekking definitief zal blijven, temeer daar men voortaan rekening moet houden met de psychologische invloed van de wetsaanvulling van 1935, waardoor de wetgever uitdrukkelijk zijn voorkeur voor de territoriale opvatting heeft laten blijken.

IV. — Voor de merken gedeponoord vóór 8 Maart 1935, die nog aan de oorspronkelijke tekst der wet van 1 April 1879 onderworpen zijn (K.B. nr 182, dd. 2 Juli 1935, artikel 1), kan de rechtstoestand dus worden samengevat als volgt :

Er is slechts geldig gebruik van het merk vanaf het ogenblik dat het in België, hetzij feitelijk, hetzij door deponering, aangewend wordt. Een vroegere gebruiker in den vreemde alleen kan niet geldig op zijn tijdsvoorrang aanspraak maken, zelfs niet indien er een deponering in het buitenland plaats greep. In de ogen der Belgische wet bestaat dit gebruik eenvoudig niet. (Ber. Brussel, 31 December 1940, I. C. 1946, blz. 25.)

Uitzondering dient echter gemaakt voor dergelijke merken, die vallen onder het regime van de prioriteitstermijn, voorzien door artikel 4 Unieverdrag en door sommige tweezijdige verdragen, zoals b.v. het verdrag van 31 Maart 1900 met Guatemala (5). Bij afwijking op de algemene regel kan tegen deze merken geen opwerping worden gemaakt op grond van een gebruik door derden, dat plaats greep in België tijdens de prioriteitstermijn. Maar dit voorrecht is onderworpen aan de dubbele voorwaarde dat het merk door de titularis in België gedeponoord wordt binnen de vastgestelde tijdspanne, en dat hierbij het voorrecht uitdrukkelijk wordt opgeëist. Laatijdige deponering, of deponering zonder uitdrukkelijke opvordering van het voorrecht, doet het gemeen recht herleven, zodat er slechts merkrecht zal zijn in de mate van het eerste gebruik in België. Alle gebruik door derden in het land kan dan weer opgeworpen worden, hier inbegrepen ieder gebruik dat tijdens de prioriteitstermijn zou voorgekomen zijn. (6)

V. — Men moet er ten slotte ook nog rekening mede houden dat artikel 6bis Unieverdrag voor de Uniemerken de gewone prioriteitstermijn van artikel 4 Unieverdrag aanvult in geval dit merk feitelijk algemeen bekend geraakt in België, zelfs zonder dat

er enig eigenlijk merkgebruik in ons land heeft plaats gegrepen.

Bedoeld artikel 6bis luidt in de versie Londen van het Unieverdrag als volgt :

« 1. — *De landen der Unie verbinden er zich toe, » hetzij ambtshalve indien de wetgeving van het » land dit toelaat, hetzij op verzoek van de belang- » hebbende, de inschrijving van een fabrieks- of » handelsmerk te weigeren of nietig te verklaren, » dat de reproductie, de nabootsing of de vertaling » uitmaakt van een merk, dat naar het oordeel van » de bevoegde overheid van het land van inschrij- » ving » aldaar algemeen bekend is als zijnde reeds » het merk van een persoon die van de bepalingen » van dit Verdrag kan genieten en gebruikt voor » gelijke of soortgelijke producten. Dit geldt even- » eens wanneer het bijzonderste deel van het merk » de reproductie uitmaakt van een dergelijke alge- » meen bekend merk of een nabootsing welke aan- » leiding kan geven tot verwarring met dit merk.*

« 2. — *Een termijn van ten minste drie jaar » moet worden toegestaan om de doorhaling van » deze merken te vorderen. De termijn zal beginnen » te lopen van de datum der inschrijving van het » merk af.*

« 3. — *Er zal geen termijn vastgesteld worden » om de doorhaling te vorderen van die merken, » welke te kwader trouw zijn ingeschreven.* »

Aan deze bepaling van artikel 6bis Unieverdrag mag echter geen overdreven betekenis worden gehecht. De aanvulling die het brengt aan de gewone prioriteitstermijn van artikel 4 Unieverdrag stelt geen eenvoudige verlenging van die termijn daar. Ten behoeve van de belanghebbende die zich op artikel 4 kan beroepen, wordt iedere kracht ontnomen aan om het even welke vorm van gebruik waaraan het merk door derden in België tijdens de prioriteitstermijn van zes maanden werd onderworpen (artikel 4, B). Daarentegen brengt artikel 6bis enkel een mogelijkheid om één bepaalde vorm van gebruik, nl. een deponering, door een derde in zekere omstandigheden verricht, zelfs na het verstrijken der zes maanden, nog te doen vernietigen. Indien echter deze derde niet alleen het merk deponeerde, maar bovendien ook nog vóór de buitenlandse belanghebbende een feitelijke kennelijkheid aan zijn gebruik van het merk in België gaf, kan artikel 6bis niet beletten dat ook de buitenlandse belanghebbende geen exclusief recht meer door deponering kan verwerven, zulks bij gemis aan eerste gebruik in het land.

In deze hypothese zal artikel 6bis enkel een wapen zijn om te beletten dat de derde zich onrechtmatig het merk exclusief zou blijven voorbehouden, maar daar ook de vreemde belanghebbende van dit exclusief recht uitgesloten blijft, is het merk niettemin toch te beschouwen als vervallen in het openbaar domein.

VI. — De merken, gedeponeerd na 7 Maart 1935, zijn door het K.B. nr 89, dd. 29 Januari 1935, aan dezelfde grondregel onderworpen geweest : merkgebruik in de vreemde heeft geen rechtskracht in België (nieuw artikel 3 en 3 bis wet van 1879). Vanzelfsprekend gelden ook voor deze merken de hierboven beschreven uitzonderingen voorzien door

het verdragenrecht inzake prioriteitstermijnen. (7) Maar bovendien voorziet de interne merkenwet thans zelf ook een uitzondering op het algemeen beginsel. Het nieuw artikel 3bis van de wet van 1879 luidt inderdaad als volgt :

« *Het eerste gebruik zal niet kunnen volgen uit » daden gesteld in het buitenland.*

« *Nochtans zal het gebruik gevestigd zijn door » de deponering van het merk in een land dat bij » verdrag aan de Belgische merken een gelijk voor- » deel verzekert, en dit vanaf het ogenblik dat deze » deponering zal gebleken zijn uit een ambtelijke » verzameling, ter beschikking gesteld van het pu- » blik in de Belgische Dienst voor de Nijverheids- » eigendom. In dit geval zal de nietigheid van het » Belgisch merk niet kunnen worden ingeroepen of » de vernietiging ervan teweeggebracht, dan binnen » een termijn van drie jaar, te rekenen vanaf de » deponering en op rekwest van de eigenaar van » het vreemde merk of van een derde die ervan » overnemer is geworden vóór deponering van het » Belgisch merk.* »

VII. — Uit deze laatste bepaling volgt dat onder zekere voorwaarden een deponering in den vreemde voor de vaststelling van de tijdsvoorrang in het gebruik van een merk in aanmerking zal moeten genomen worden.

a) Hiertoe moet die deponering allereerst geschied zijn « *in een land dat bij verdrag aan de Belgische merken een gelijk voordeel verzekert.* »

Er moet dus een verdrag kunnen ingeroepen worden, dat die wederkerigheid vaststelt. Een feitelijk bestaande wederkerigheid, die enkel zou voortvloeien uit het bestaan van een gelijklopende bepaling in de interne wetgeving van het vreemde land volstaat dus niet. Zoals blijkt uit de voordracht aan de Koning, die het K.B. nr 89 voorafgaat, dienen de landen die het Unieverdrag of de Schikking van Madrid ondertekenden, beschouwd te worden als hebbende aan die voorwaarden voldaan.

b) Vervolgens zal die deponering ten opzichte van de Belgische wet slechts waarde hebben van merkgebruik, vanaf het ogenblik dat een exemplaar van de officiële merkenverzameling, uitgegeven door het vreemde land en die de deponering vermeldt, in België ter beschikking gesteld wordt van het publiek in de leeszaal van de Dienst voor de Nijverheidseigendom. De vervulling van deze voorwaarde zal gemakkelijk kunnen vastgesteld worden, dank zij de maatregelen voorgeschreven door artikel 14, lid 4 en volgende van het Koninklijk Uitvoeringsbesluit van 8 Maart 1935 :

« *Ten einde de toepassing te verzekeren van » deze beschikkingen wordt er in de bijzondere » dienst voor de Nijverheidseigendom een regis- » ter gehouden, genummerd en geparafeerd » door het hoofd van deze bestuurlijke dienst, » in hetwelk zullen vermeld worden, per land en » voor elk der afleveringen van buitenlandse » verzamelingen welke de fabrieksmerken be- » vatten :*

« 1. *Alle aanduidingen welke toelaten de af-*

» levering te identificeren (nummer, datum, plaats, gesignatuur, enz.);

» 2. De datum op dewelke zij ter beschikking van het publiek gesteld werd in de Belgische Dienst voor de Nijverheidseigendom.

» Deze vermeldingen worden gevolgd door de handtekening van de directeur van de Dienst of van zijn plaatsvervanger.

» Eensluidend verklaarde uittreksels van dit register zullen op eenvoudige mondelinge of schriftelijke aanvaarg aan de belanghebbenden kunnen afgeleverd worden, tegen betaling van de kopij- en zegelkosten.»

- c) Tenslotte zal de vreemde deponering in België slechts waarde hebben van merkgebruik gedurende een bepaalde termijn. Zodra nl. een derde hetzelfde merk in België deponeert zal de oorspronkelijke eigenaar van het vreemde merk, of de overnemer ervan vóór de deponering van het merk in België, de nietigheid van deze deponering moeten vervolgen binnen de drie jaren. Bij gebreke hiervan herneemt de gewone regel zijn uitwerking, en zal voor beide partijen alleen gebruik in België in aanmerking kunnen genomen worden om hun eigendomsbetwisting te beslechten.

Door de deponering van de derde meer dan drie jaren onbetwist te laten zal de titularis van de vreemde deponering dus niet noodzakelijk zijn eigendomsrecht op het merk verspeeld hebben. Maar hij zal zich dan niet meer kunnen beroepen op zijn uitheemse deponering, zodat hij uitsluitend zal aangewezen zijn op het bewijs van zijn tijdsvoorrang in het verschaffen van kennelijkheid aan zijn merk in België, hetzij door een vroegere feitelijke verspreiding, hetzij door een vroegere deponering in België dan zijn tegenstrever.

VIII. — Deze interpretatie van artikel 3bis wet van 1879 ontnemt alle kracht aan zekere opwerpingen die destijds tegen het opnemen van deze tijdsbepaling in de wetgeving werden gemaakt. (8) Na het verloop der drie jaren heeft men niet te doen met twee gelijkgeldige merken. De rechtstoestand is hier dezelfde als deze die ontstaat door de prioriteitstermijn van artikel 4 Unieverdrag. Slechts één van beide merken is geldig, nl. het eerst gebruikte. De vaststelling van de tijdsvoorrang zal echter op een verschillende wijze geschieden naargelang men zich al dan niet nog bevindt binnen de termijn van bevoorrechtiging, voorzien voor de vreemde deponering: in het eerste geval zal ook het gebruik in den vreemde in aanmerking komen, in het andere herneemt het gemeen recht van artikel 3bis, lid 1 zijn volledige uitwerking en zal beiderzijds alleen met gebruik in België rekening mogen gehouden worden.

Iedere andere oplossing ware strijdig met de wezenheid zelf van het merk, dat wijzen moet op één bepaalde inrichting van oorsprong en dus niet voor rechtmatige aanwending door meerdere inrichtingen kan openstaan zonder tot de rang van een gewoon kenteken van algemeen gebruik te vervallen.

IX. — Merken wij nog op dat de vordering in nietigverklaring van de Belgische deponering ge-

grond op de vreemde deponering, hetzij bij wijze van hoofdvordering, hetzij bij wijze van tegeneis, binnen de drie jaren, slechts ontvankelijk is in hoofde van de oorspronkelijke vreemde eigenaar of van de derde die overnemer van het merk is geworden vóór de datum der aangevallen deponering. Deze beperking strekt ertoe ieder belang te ontnemen aan concurrenten van de deponent in België, die anders zouden kunnen geneigd zijn het vreemde merk achteraf nog over te nemen, enkel met de bedoeling het merk van hun mededinger te doen vervallen. (9) Deze ratio legis brengt er ons toe te besluiten dat iedere overdracht van het vreemde merk, na de deponering door de derde in België, verricht voor gevolg heeft een einde te stellen aan de mogelijkheid om de nietigverklaring van die deponering nog te vervolgen op grond van het uitheems gebruik. Moest men inderdaad aannemen dat de eigenaar van het vreemde merk op het ogenblik dat de derde in België deponeerde, niettegenstaande de latere overdracht nog in nietigheid zou kunnen vervolgen (men zou inderdaad kunnen beweren dat hij nog belanghebbende is wegens zijn verplichting tot vrijwaring ten overstaan van zijn koper), dan ware de wettelijke beperking practisch nutteloos. De latere overnemer zou immers op eigen kosten, maar in naam van zijn rechtsvoorganger, de procedure doen en aldus het doel bereiken dat de wet heeft willen uitsluiten, nl. zijn concurrent om loutere redenen van handelsmededinging in zijn merk treffen.

X. — Bovenstaande regeling van het nieuwe artikel 3bis, wet van 1879, die de voorwaarden beschrijft waaronder, bij uitzondering op de algemene regel, een buitenlands gebruik, nl. een deponering, voor de vaststelling van de tijdsvoorrang en dus van de eigendom op een merk mag aangenomen worden, is van toepassing op alle merken in België niet gedeponeerd vóór 8 Maart 1935. Uitgesloten zijn dus alle merken in België gedeponeerd vóór die datum.

In het bepalen der terugwerkende kracht van het K.B. nr 89 heeft de wetgever zich uitsluitend aan dit criterium van de datum der deponering in België gehouden. Zodra het gaat om een merk onderworpen aan het nieuw regime, is er dan ook mogelijkheid om het hoger beschreven gebruik in den vreemde in te roepen, ongeacht de datum ervan. Niets belet dus voor een merk, in België niet gedeponeerd vóór 8 Maart 1935, een buitenlandse, maar in België op de voorziene wijze bekendgemaakte deponering van vóór die datum in te roepen. Het Hof van Beroep te Brussel heeft gelegenheid gehad zulks uitdrukkelijk te bevestigen in zijn arrest van 31 December 1940 (I. C. 1946, blz. 25, met nota van A. Van der Haeghen).

XI. — Indien het gaat om merken, in België niet gedeponeerd vóór 8 Maart 1935, beschikt de titularis van een Uniemark en over de prioriteitstermijn van artikel 4 Unieverdrag en over het voorkeursrecht van artikel 3bis wet van 1879. Hoe zijn die twee toestanden nu samen te schakelen?

Voor de duur van de prioriteitstermijn Unieverdrag is artikel 3bis wet van 1879 hier van geen bijzonder nut, vermits gedurende die tijdspanne de daden van gebruik in België door derden gesteld

(feitelijk gebruik of deponering) toch niet kunnen ingeroepen worden tegen de tijdsvoorrang van het vreemde merk.

Is er echter geen deponering van het Uniemeer in België tijdens die periode geschied, of werd de uitdrukkelijke opvordering van het prioriteitsrecht bij die gelegenheid nagelaten (6), dan kan artikel 3bis in de boven uiteengezette voorwaarden, t.tz. o.m. in de veronderstelling dat er onderwijl publicatie op de Dienst voor de Nijverheidseigendom is geschied, nog met goed gevolg ingeroepen worden tot 3 jaren na de deponering door een derde in België. (10)

Er mag hierbij ook niet uit het oog verloren worden dat zelfs waar er nog geen publicatie op de Dienst voor de Nijverheidseigendom zou geweest zijn op het ogenblik der deponering door de derde in België, de houder van het Uniemeer toch nog een vordering in nietigheid dezer deponering gedurende drie jaren (of voor een onbeperkte termijn zo er kwade trouw was) zal bezitten indien zijn merk feitelijk in België algemeen bekend was geraakt, zelfs buiten ieder eigenlijk merkgebruik om (zie artikel 6bis Unieverdrag).

Wij hadden echter reeds hoger (zie nr 5 in fine) de gelegenheid aan te stippen dat het voordeel door dit artikel 6bis aan de vreemde belanghebbenden geboden, soms zeer gering zal zijn, doordat een

verval van het onrechtmatig toegeëigende merk in het openbaar domein niet in alle omstandigheden kan vermeden worden.

*Dr jur. Marcel GOTZEN.*

- (1) Pasinomie, 1879, blz. 74, voetnota 1.
- (2) Staatsblad 15 Februari 1903, blz. 705.
- (3) Zie nader over dit vraagstuk: De Ro, *Commentaire de la loi du 1er avril 1879*, blz. 178-179; Braun et Capitaine, *Les marques de fabrique et de commerce*, nrs 80 en 504 V.V.; Bissot, *La nouveauté des marques étrangères en Belgique*, Ing. Cons. 1932, blz. 185; Braun, Bissot en Favart, *Des marques de fabrique et de commerce in Nouvelles, Droits Intellectuels*, II, nrs 94 bis - 95 bis; Smolders, *Observations* bij Ber. Brussel, 18 Januari 1936, Pand. Pér. 1936, nr 270; Rép. prat. dr. belge, V° *Propriété industrielle*, nrs 263-264.
- (4) Een volledige opgave van de gerechtelijke beslissingen nopens de behandelde aangelegenheid geveld vóór 1934 werd gepubliceerd door dhr G. Vander Haeghen (*Les conditions de validité en Belgique d'une marque importée*, in Ing. Cons. 1934, blz. 10-11).
- (5) Staatsblad, 30 April / 1 Mei 1900, blz. 1865.
- (6) Braun et Capitaine, o.c., nr 443. Te noteren valt dat merken, internationaal gedeponeerd te Bern, van het prioriteitsrecht van art. 4, Uv. genieten onder de enige voorwaarde dat die deponering geschiedt zij tijdens de prioriteitstermijn (zie art. 4, Schikking van MADRID).
- (7) Bissot, *Le nouveau régime des marques de fabrique* in Ing. Cons. 1935, blz. 105; Braun, Bissot en Favart, o.c., nr 94; G. Vander Haeghen, *L'arrêté-loi du 29 janvier 1935 concernant les marques de fabrique et de commerce* in Ing. Cons. 1937, blz. 165.
- (8) Anspach, *Rapport* in de brochures van de A.S.B.L. Association nationale belge pour la protection de la propriété industrielle, nr 27, blz. 4, punt VII; zie ook proces-verbaal van de algemene vergadering van deze vereniging dd° 12 April 1935 in Ing. Cons. 1935, blz. 128.
- (9) Braun, Bissot en Favart, o.c., nr 94.
- (10) Bissot, *Le nouveau régime des marques de fabrique* in Ing. Cons. 1935, blz. 105; zie ook proces-verbaal van de algemene vergadering der A.S.B.L. Association nationale belge pour la protection de la propriété industrielle dd° 12 April 1935 in Ing. Cons. 1935, blz. 128.

## RECHTSPRAAK

### HOF VAN VERBREKING

2e kamer — 22 December 1947.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Vandermersch.

Advocaat-Generaal : M. Colard.

**Inkomstenbelasting. — Wanneer wordt de betaalde bedrijfsbelasting als bedrijfsuitgave aangezien?**

*De bedrijfsbelasting wordt alleen dan aangezien als een bedrijfsuitgave, die in mindering van de inkomsten mag gebracht worden, wanneer de betaling ervan gedurende de belastbare periode gebeurd is.*

Vandergucht t/ Beheer van Financiën.

Gelet op het arrest gewezen door het Hof van Beroep te Gent op 18 Maart 1947;

Over het enig middel tot verbreking : schending van artikelen 97, 110, 111 en 115 der Belgische Grondwet; van artikelen 141 en 470 van het Wetboek burgerlijke vordering; van artikelen 1185, 1186, 1317, 1319, 1320 en 1370 van het Burgerlijk Wetboek; van artikelen 1, 2, 3 en 6 der wet van 15 Mei 1846 op de comptabiliteit van de Staat; van artikelen 1, 2 en 5 van het koninklijk besluit van 10 December 1868 houdende algemeen reglement op 's lands comptabiliteit; van artikelen, 1, 2, 25, 26 en vooral 26, § 1, 27, 32 en vooral 32, § 1, 51, 53, 61, § 3, en 68 der wetten betreffende de inkomstenbelastingen, samengeordend bij koninklijk besluit

van 12 September 1936; en, voor zoveel nodig, der zelfde wetten samengeordend door de besluiten van 3 Juni 1941 en 31 Juli 1943, tijdelijk geldig verklaard door artikel 3 der besluitwet van 5 Mei 1944; van artikel 6 van de wet van 17 Juni 1938 die de nationale crisisbelasting weder invoert; en, voor zoveel nodig, van artikel 7 van het besluit betreffende de nationale crisisbelasting, genomen de 16 Juni 1941 en tijdelijk geldig verklaard door artikel 3 der besluitwet van 5 Mei 1944; van artikel 41 van het koninklijk besluit van 22 September 1937 houdende uitvoering van de geordende wetten op de inkomstenbelastingen;

doordat het bestreden arrest geweigerd heeft, voor de berekening van de bedrijfsbelasting en van de nationale crisisbelasting van het fiscaal dienstjaar 1943, dat de bedrijfsbelasting van het dienstjaar 1942 (dragende op de inkomsten van 1941), ingekohierd in de loop van het jaar 1942, in mindering werd gebracht van de door aanlegger in 1942 verwezenlijkte winsten, en dit om de reden dat die belasting, daar ze niet in 1942 betaald werd, geen uitgave uitmaakt welke gedaan werd gedurende het belastbaar tijdperk, en de inkomsten van dit tijdperk niet kan bezwaren,

dan wanneer de schuld van aanlegger jegens de Staat, haar oorsprong vindende in de fiscale wet, vanaf het begin van 1942 bestond door het feit van de verwezenlijking der winsten van het jaar 1941, en dan wanneer, ten minste, die schuld ontstaan is door de inkohiering welke ten laste van aanlegger op 4 November 1942 heeft plaats gehad, derwijze

dat, vanaf die inkohiering, de belasting het karakter had van een bedrijfslast welke aftrekbaar was van de belastbare inkomsten van het jaar 1942;

Overwegende dat door het bestreden arrest werd vastgesteld dat de som van 63.706 frank, zijnde het bedrag van de bedrijfsbelasting in hoofde van aanlegger gevestigd voor het dienstjaar 1942, die aanlegger, in zijn aangifte in de bedrijfsbelasting voor het dienstjaar 1943 (inkomen 1942) heeft afgetrokken van de brutowinsten zijner handelsuitbating, door hem niet werd uitbetaald in de loop van het jaar 1942, maar dat aanlegger tegen zijn aanslag in de bedrijfsbelasting voor het dienstjaar 1942 een reclamatie heeft ingediend, waarop hem bij beslissing van 27 Juli 1944 een aanzienlijke ontlasting werd toegestaan;

Overwegende dat het artikel 26, § 1 van de samengeschatte wetten op de inkomstenbelastingen bepaalt dat de inkomsten, die onderworpen zijn aan de bedrijfsbelasting, belastbaar zijn naar hun zuiver bedrag, hetzij op grond van hun brutobedrag verminderd alleen met de bedrijfsuitgaven die gedurende de belastbare tijd werden gedaan om die inkomsten te verkrijgen of te behouden;

Overwegende dat zo de wet toelaat als bedrijfsuitgave te aanzien de bedrijfstaks betaald door belastingplichtige, dit op voorwaarde is dat het gaat om een betaling gedaan gedurende de belastbare tijd;

Overwegende dat het bestreden arrest derhalve de wet juist heeft toegepast en dat het de wetsbepalingen niet heeft geschonden die in het middel worden vermeld;

*Om die redenen :*

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

#### HOF VAN VERBREKING

2e kamer — 7 October 1946.

Voorzitter : M. Fauquel.

Raadsheer-Verslaggever : M. Sohier.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

**Inkomstenbelasting. — Wanneer is de opbrengst van een boomgaard onderworpen aan de bedrijfsbelasting?**

*De opbrengst van de verkoop der vruchten van een boomgaard is aan de bedrijfsbelasting onderworpen, wanneer de opbrengst niet louter het gevolg is van de hoedanigheid van de grond maar hoofdzakelijk het resultaat van het regelmatig en aangepast werk van de mens.*

Beheer van Financiën t/ Graaf Carton de Wiart.

Gelet op het bestreden arrest op 18 Februari 1946 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over het middel : schending van artikelen 97 en 112 der Grondwet, 25 par. 1 der samengeschatte wetten betreffende de inkomstenbelastingen en 2 par. 1 der wet d.d. 17 Juni 1938, doordat het bestreden arrest de opbrengt van de verkoop der vruchten van de boomgaard, waarvan een onver-

deeld aandeel aan verweerder toebehoort, niet belastbaar verklaart met de bedrijfstaxe, dan wanneer de in de debatten verkregen elementen er op wijzen dat de opbrengst van de boomgaard niet alleen het gevolg is van de hoedanigheden van de grond, doch ook, en vooral, het resultaat van het gepast regelmatig werk van de mens;

Overwegende dat de vraag of de opbrengst van een bepaalde boomgaard als hoofdzakelijke factor de hoedanigheden van de grond heeft, ofwel, of ze de vrucht is van een regelmatig gepast werk van de mens, afhangt van feitelijke elementen welke door de rechter over de grond souverain worden beoordeeld;

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt dat de aan de betwiste boomgaard gegeven zorgen die zijn welke ieder goed huisvader, iedere eigenaar van boomgaard, bezorgd om zijn meest elementaire belangen, geeft;

Overwegende dat deze souveraine vaststelling insluit dat, in de gedachte van de rechter, het Beheer het bewijs niet heeft geleverd dat op hem weegt, te weten dat de voordelen van de betwiste boomgaard voortkomen uit een gepast werk dat tot doel en als resultaat heeft, gezegde voordelen voort te brengen;

Dat, afgezien van al andere overbodige redenen, deze reden van de beslissing van de rechter alleen volstaat om de verwerping van de hem voorgelegde bewering wettelijk te motiveren en te rechtvaardigen;

Dat het middel dus in feite niet opgaat;

*Om die redenen :*

Verwerpt de voorziening;

Kosten ten laste van de Staat.

#### HOF VAN VERBREKING

2e kamer — 8 December 1947.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Simon.

Advocaat-Generaal : M. Colard.

**Misdrijven tegen de veiligheid van de Staat. — Vervoer van arbeidsonwilligen en van aan Joden toebehorende mobilieren. — Strafbaarheid.**

*De transportondernemer, die voor rekening van de vijand arbeidsonwilligen vervoert, maakt zich minstens als tussenpersoon schuldig aan het bij art. 115, par. II, 1°, van het strafwetboek bepaalde misdrijf, daar hij aldus mannen ter beschikking van de vijand heeft gesteld.*

*Het vervoer voor rekening van de vijand van aan joden toebehorende mobilieren, is strafbaar, krachtens art. 115, par. 2, 4°, van het strafwetboek, daar deze mobilieren onder de goederen kunnen gerekend worden, die in de eerste drie alinea's van dezelfde wetsbepaling zijn opgesomd. De omstandigheid, dat deze mobilieren reeds tevoren door de vijand in beslag werden genomen, is zonder betekenis.*

Pierre Arthur t/ Belgische Staat en anderen.

Gelet op het bestreden arrest gewezen door het Militair Gerechtshof zetelende te Antwerpen op 7 Mei 1947;

gegrond bevonden, zij slechts zouden kunnen leiden tot de verbreking van de beschikking waarbij het Militair Gerechtshof voormelde som eigendom verklaart van de schatkist;

Dat immers de overige beschikkingen van het arrest gerechtvaardigd zouden blijven door de ten laste van aanlegger bewezen verklaarde misdaad van hulpverschaffing in soldaten, mannen aan de vijand;

Overwegende ten aanzien van het gedeelte van het dispositief van het arrest, bij hetwelk de som van 4.785.239,87 frank eigendom van de schatkist wordt verklaard, dat het bestreden arrest constateert dat tussen 12 October 1942 en 4 September 1944 aanlegger zeer talrijke mobilieren meestal aan joden toehorende door zijn werkvolk en op zijn wagens heeft laten opladen, vervoeren en lossen op plaatsen welke de Duitsers hem aangeduid hadden en dat die verrichtingen hem een gezamenlijke som van 4.785.239,87 fr. hebben opgebracht;

Overwegende dat het verslag aan de Regent dat de Besluit-Wet van 25 Mei 1945 voorafgaat uitdrukkelijk vermeldt dat het voor 's vijands rekening vervoeren van de in de eerste drie alinea's van art. 115 par. 2 opgesomde goederen een bedrijvigheid uitmaakt die door de laatste alinea van voormelde wetsbepaling strafbaar is gesteld;

Dat noch uit de geest noch uit de bewoordingen van art. 115 par. 2 alinea 4 van het Strafwetboek blijkt dat het vervoer van de in de eerste drie alinea's van voormeld artikel vermelde zaken niet strafbaar is wanneer het geschiedt na de inbeslagname van die goederen door de vijanden van de Staat;

Overwegende meer bepaaldelijk met betrekking tot het tweede onderdeel van het tweede middel, dat de ondernemer van vervoer onder de toepassing valt van art. 115 par. 2 alinea 4 wanneer hij, in het bezet gebied zijn bedrijvigheid stelt ten dienste van de vijanden van de Staat, ten einde voor hun rekening, de in de alinea's 1, 2 en 3 van bovenbedoeld artikel vermelde voorwerpen te verzamelen, dat de wet geenszins vereist dat de ten laste gelegde feiten zich zouden voorgedaan hebben in de bij alinea 3 voorziene voorwaarden;

Dat dieneengevolge uit de feiten welke het, bij een soevereine beoordeling, vaststaand verklaart het bestreden arrest wettelijk en zonder enige wetsbepaling te schenden heeft kunnen afleiden dat de feiten bepaald sub littera A der betichting bewezen zijn, dat zij door de wet strafbaar zijn gesteld en aan de burgerlijke partij schade hebben berokkend en het bedrag van de waarde van beklagde's bedrijvigheid belopende 4.785.239,87 fr. eigendom van de Schatkist heeft kunnen verklaren;

Overwegende bovendien dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

## II. Aangaande de beslissing over de vorderingen van de burgerlijke partijen :

Overwegende dat geen bijzonder middel wordt aangevoerd en dat het Hof er geen ambtshalve opwerpt;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Verwijst aanlegger in de kosten.

## HOF VAN BEROEP TE GENT

1e kamer — 28 Februari 1948.

Voorzitter : M. de Bersaques.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Axters.

Eerste-Advocaat-Generaal : M. de Bie.

Pleiters : Mrs. Van Impe en De Potter.

1. **Machtiging van de gehuwde vrouw. — Verschijning in rechte. — Vordering tot uitkering van levensonderhoud tegen schoonmoeder.**
2. **Huwelijk. — Huwelijksvoltrekking in Duitsland tussen Belgische man en Duitse vrouw. — Geldige overschrijving op verzoek van deze laatste. — Ontbreken van afkondiging en eerbiedige akte. — Schijnhuwelijk en geheimgehouden huwelijk niet van rechtswege nietig.**

1. *Wanneer de gehuwde vrouw zonder machtiging van de man of van de rechter een rechtsgeding heeft gevoerd, kan de nietigheid ervan door de wederpartij niet voor de eerste maal in hoger beroep worden ingeroepen. Deze nietigheid kan alleen door de man in elke stand van het geding, bij middel van derden-verzet of vrijwillige tussenkomst, worden gevorderd.*

*In een, hetzij in eerste aanleg, hetzij in hoger beroep, tegen de vrouw aanhangig gemaakt geding, moet de man opgeroepen worden om haar te machtigen. Bij weigering moet de rechter, voor wie de vrouw gedaagd is, haar deze machtiging verlenen.*

*De vordering tot uitkering van levensonderhoud, ingesteld door een gehuwde vrouw tegen haar schoonmoeder, is, zonder machtiging van de man of van de rechter, niet ontvankelijk. Een dergelijke vordering is geen geschil betreffende voorbehouden goederen. (B.W. Artt. 225, 1125, 215, 216, 218, 224a.)*

2. *De akte van voltrekking van het huwelijk, in Duitsland tussen een Belgische man en een Duitse vrouw aangegaan volgens de in dat land gebruikelijke vormen, wordt geldig overgeschreven in het huwelijksregister op verzoek van de echtgenote, daar deze immers door haar huwelijk de Belgische nationaliteit verworven heeft. (B.W., art. 171.)*

*Een dergelijk huwelijk kan wegens het ontbreken van de vereiste afkondiging en van eerbiedige akte niet nietigverklaard worden, tenzij dit verzuim met het doel zou geschied zijn om voorschriften van de Belgische wet te ontduiken. (B.W., artt. 192 en 156.)*

*Een schijnhuwelijk of een geheimgebouden huwelijk is niet van rechtswege nietig; wie de geldigheid van een huwelijk betwist erkent impliciet de werkelijkheid van het voltrokken huwelijk; ook het instellen van een vordering tot echtscheiding, sluit een dergelijke erkenning in. (B.W., artt. 191 e.v.)*

Van Campelaere en Posthumus t/ Kubiak.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen Van Campelaere en Kubiak op tegenspraak gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Gent, eerste burgerlijke kamer, op 21 Mei 1947;

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten;

Overwegende dat de zaak ingeschreven onder

# I. Aangaande de beslissing op de publieke voorde- ring :

*Over het eerste middel tot cassatie :* schending van artikel 115 van het Strafwetboek, doordat het bestreden arrest beslist dat eiser als tussenpersoon hulp in mannen aan de vijand heeft verschaft, alhoewel het vaststelt dat eiser's tussenkomst zich er toe beperkte reeds door de vijand aangehouden joden en arbeidsonwilligen te vervoeren :

Overwegende dat het bestreden arrest bewezen verklaart dat aanlegger niet alleen joden maar ook talrijke arbeidsonwilligen heeft vervoerd, die door de vijand aangehouden werden met het oogmerk om ze verplicht te werk te stellen;

Dat het aangeklaagd arrest daaraan toevoegde dat, zelfs indien moest aangenomen worden dat het geenszins in 's vijands bedoeling lag, de joden aan het werk te stellen, in alle gevallen zou vaststaan dat aanlegger door het vervoeren van arbeidsonwilligen, mannen ter beschikking van de vijand heeft gesteld en aldus, minstens als tussenpersoon, aan de vijand hulp in mannen heeft verschaft in de zin die aan die woorden is gehecht door de eerste alinea van paragraaf 2 van art. 115 van het Strafwetboek;

Overwegende dat tekst noch strekking van artikel 115 par. 2 van het Strafwetboek de enge interpretatie rechtvaardigen die bij het middel wordt voorgesteld, interpretatie naar dewelke artikel 115 par. 2 (Besluit-Wet van 25 Mei 1945, art. 1) slechts van toepassing is op hem die mannen voor de vijand heeft geronseld;

Dat aldus het middel ongegrond is;

*Over de overige middelen samengevoegd, luidende als volgt :*

*Het tweede middel tot cassatie :* schending van art. 115 par. 2 van het Strafwetboek (Besluit-Wet van 25 Mei 1945, art. 1) meer bepaaldelijk van alinea's 3 en 4 van die wetsbepaling in hoofddorde, doordat :

a) Het betreden arrest ten onrechte aangenomen heeft dat, door het vervoer van Joodse inboedels, eiser tot cassatie zich schuldig had gemaakt aan het in de wetsbepaling voorziene misdrijf, alhoewel kwestieuze inboedels, voor eisers tussenkomst reeds door de vijand in beslag genomen waren en wanneer art. 115 par. 2 — 4° alleen de behandelingen van deze vervoerders strafbaar maakt welke hun hulp verlenen aan degene die als leveraars of verzamelaars, waren aan de vijand leveren, dit is goederen ter zijner beschikking stellen;

b) Artikel 115 bis, 4° van toepassing heeft geacht alhoewel het niet vaststelde dat eisers handelingen zich voorgedaan hadden in de voorwaarden voorzien in het 3° van deze wetsbepaling;

*In bijkomende orde :* schending van art. 97 der Grondwet, 1319, 1320 van het Burgerlijk Wetboek, doordat het aangeklaagd arrest zich niet uitspreekt over het punt te weten of de door aanlegger vervoerde joodse inboedels al dan niet in beslag genomen waren voor het vervoer, althans dit niet doet met de vereiste nauwkeurigheid, aldus eiser's

conclusies niet heeft beantwoord, alleszins onzekerheid heeft laten bestaan nopens de kwestie te weten of de rechters over de grond aan dit essentieel punt de nodige aandacht hebben gegeven zodat bij gebreke van een duidelijke vaststelling in feite niet kan worden nagegaan of de wet al dan niet geëerbiedigd werd;

*Het derde middel tot cassatie :* schending van art. 118 bis van het Strafwetboek zoals het gewijzigd werd door art. 3 der Besluitwet van 17 December 1942, doordat het bestreden arrest, alhoewel het met het vonnis van de Krijgsraad aanneemt dat elke Duitsgezindheid bij eiser afwezig was, hem nochtans op grond van de hierboven aangehaalde wetsbepaling schuldig verklaart van met kwaad opzet 's vijands politiek of plannen in de hand te hebben gewerkt, dan wanneer een dergelijk misdrijf noodzakelijk een politieke geestesgesteldheid veronderstelt welke door het arrest zelf tegengesproken is;

*Het vierde middel tot cassatie :* schending van art. 97 der Grondwet en van artt. 2 en 4 van de Besluit-Wet van 10 Januari 1941, doordat het bestreden vonnis

1° a) na vastgesteld te hebben dat tussen 12 October 1942 en 4 September 1944, eiser zeer talrijke mobilieren, meestal aan Joden toebehorende, door zijn werkvolk en op zijn wagens heeft laten opladen, vervoeren en lossen op plaatsen welke hem door de Duitsers aangeduid waren en van « medewerking aan onregelmatige maatregelen » gesproken te hebben — wat noodzakelijk onderstelt dat die mobilieren reeds in beslag waren genomen door de vijand — ten andere beslist dat door zijn behandelingen eiser « de onrechtmatige onteigeningsmaatregelen van de vijand heeft helpen voltooiën » wat een tegenstrijdigheid daartelt welke met een gebrek van motivering dient gelijk gesteld, terwijl ten andere de voltooiing van een juridische toestand zoals de onteigening door zuiver materiële daden, zoals deze welke ten laste van eiser in verbreking weerhouden worden, onaannemelijk blijkt;

b) Minstens dat het arrest een onduidelijkheid laat bestaan nopens het punt te weten of de inboedels ja dan neen reeds in beslag genomen waren toen eiser ze vervoerde, zodat niet kan nagegaan worden of hij zich aan een aanslag op het privaat eigendom schuldig heeft gemaakt;

2° Het vervoer der inbeslaggenomen inboedels ten onrechte gelijk gesteld heeft met maatregelen die inbreuk maken op het privaat eigendom, dan wanneer op de tijd waar dit vervoer plaats vond de eigenaars van deze inboedels reeds van hun eigendom beroofd waren en de wetgever op beperkende wijze de daden welke na de onrechtmatige onteigening plaats vonden strafbaar heeft gemaakt, daden waaronder het vervoer niet vermeld staat;

Overwegende dat voor zover het aangevallen arrest aanlegger veroordeelt tot een enkele straf ander dan de toekenning aan de schatkist van de som van 4.785.239,87 fr. bedrag van de bedrijvigheid van de schuldige, en hem in de kosten verwijst, bewuste middelen niet ontvankelijk zijn;

Dat inderdaad, zelfs al werden die middelen

nummer 2417 der algemene rol, een vraag tot tussenkomst is in deze ingeschreven onder nummer 2405; dat beide zaken dus dienen samengevoegd;

Overwegende dat het hooger beroep regelmatig en tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat appellante onder meer de nietigheid van het huwelijk van haar zoon met geïntimeerde voorwendt, zodat het te vellen arrest de rechten van de zoon zou kunnen krenken; dat hij voor de eerste rechter noch opgeroepen, noch vertegenwoordigd was en gerechtigd zou zijn tegen de beslissing derden-verzet te doen; dat dienvolgens zijn vrijwillige tussenkomst in hoger beroep ontvankelijk is (artikel 466 W.B.R.);

Overwegende dat appellante en de tussenkomende partij beiden de nietigheid van het beroepen vonnis aanvoeren omdat de oorspronkelijke vordering van geïntimeerde zonder machtiging van de man noch van de rechter was ingeleid; dat echter appellante deze nietigheid niet tegenwerpen mag, daar zij voor de eerste rechter de exceptie van het gebrek aan machtiging niet heeft ingeroepen (Verbr. 17 Juni 1926, Pas. 1927, I, 20; Verbr. 15 Februari 1934, Pas. 1934, I, 170); dat integendeel de echtgenoot van geïntimeerde in elke stand der zaak deze nietigheid mag opwerpen bij derden-verzet of vrijwillige tussenkomst;

Overwegende dat geïntimeerde voor antwoord zegt dat de gevorderde uitkering tot onderhoud, luidens artikel 224a B. W. voorbehouden goed is en zij derhalve, luidens artikel 216 3° B. W. geen bewilliging van de man nodig had; dat echter de voorbereidende werken van de wet van 20 Juli 1932 doen blijken dat alleen kunnen voorbehouden goed van de gehuwde vrouw zijn, de opbrengst van haar arbeid, de voorwerpen voor haar persoonlijk gebruik en de vergoedingen wegens ongeval; dat dientengevolge een vordering in uitkering tot onderhoud niet het beheer van het haar voorbehouden goed betreft en de machtiging van de man of van de rechter nodig was;

Overwegende dat de bewilliging van de man onontbeerlijk is voor iedere aanleg (Cass. fr. 6 December 1926, Gaz. Pal. 1927, 33; Brussel, 27 Juni 1900, Pas. 1901, II, 33); dat bij dagvaarding van een gehuwde vrouw in eerste aanleg of in beroep, de aanlegger gehouden is de man in zaak te roepen om zijn vrouw te bewilligen (Garsonnet en Cézard-Bru, t. VII, nr 155; De Page, t. I, nr 746, p. 827, B 1°); dat appellante vóór het Hof heeft nagelaten dit te doen, doch dat de man vrijwillig is tussengekomen; dat geïntimeerde van deze aanwezigheid heeft gebruik gemaakt om zijn bewilliging te vragen, hetgeen hij geweigerd heeft; dat het Hof gehouden is haar voor deze aanleg gerechtelijk te machtigen (Verbr. 24 Juni 1859, Pas. 1859, I, 222; Luik, 8 Juli 1921, Pas. 1924, II, 205; De Page, I, nr 746);

Overwegende dat het geschil in staat is ten gronde beslecht te worden; dat artikel 473 W.B.R. na vernietiging van het beroepen vonnis ten gronde, aan het Hof toelaat de zaak tot zich te trekken;

Overwegende dat luidens artikelen 206 en 207 B.W. een schoonmoeder aan haar schoondochter onderhoud verschuldigd is, wanneer deze laatste in

nood verkeert; dat evenwel appellante en de tussenkomende partij de geldigheid van de Duitse akte van het huwelijk en de regelmatigheid harer overschrijving in de boeken van de burgerlijke stand te Gent betwisten; dat zij aanvoeren dat zo men het bewijs van het huwelijk door geïntimeerde voorgebracht aanneemt, dit huwelijk in ieder geval nietig is wegens verdichting en geheimhouding, wegens onbevoegdheid van de ambtenaar die het huwelijk heeft voltrokken, wegens ontstentenis van voorafgaande afkondiging en van eerbiedige akte;

Overwegende dat geïntimeerde afschrift overlegt van de overschrijving in de boeken van de burgerlijke stand der stad Gent op 21 September 1946 van een huwelijksakte te Dresden, in Duitsland, opgemaakt de 7 Juni 1945, het huwelijk van de tussenkomende partij met geïntimeerde vaststellend; dat appellante en de tussenkomende partij tegen deze overschrijving aanvoeren dat zij op onregelmatige wijze werd verkregen, daar in strijd met artikel 171 B.W. de overschrijving werd aangevraagd door geïntimeerde, die voor haar huwelijk niet de staat van Belg bezat en de overgeschreven Duitse akte niet door de bevoegde overheid voor echt was verklaard;

Overwegende dat het onjuist is te beweren dat geïntimeerde niet het recht had de overschrijving van de vreemde akte van haar huwelijk te vorderen; dat luidens artikel 171 B.W. deze overschrijving geschiedt op verzoek van een der echtgenoten, indien beiden Belgische staatsburgers zijn of van dengene die deze hoedanigheid bezit; dat het gebruik van deze werkwoorden in de tegenwoordige tijd, na de woorden «na de terugkeer in België» wijst op de staat der echtgenoten ten tijde van de overschrijving der akte en niet ten tijde van haar opmaken in den vreemde, zodat de vreemde vrouw, die bij haar huwelijk met een Belg de nationaliteit van haar echtgenoot verwerft, de overschrijving kan vorderen;

Overwegende dat appellante en de tussenkomende partij voorhouden dat het huwelijk nietig is omdat de genaamde Ekrentraut, voor wie het voltrokken werd, de hoedanigheid van ambtenaar van de burgerlijke stand niet bezat en dat de toekomstige echtgenoten te Dresden niet woonden;

Overwegende dat uit de overgelegde stukken blijkt, dat gezegde Ekrentraut sedert veertig jaar dit ambt te Dresden bekleedt en dat, volgens de Duitse wetgeving, het huwelijk mag worden voltrokken daar waar een der toekomstige echtgenoten zijn gewone verblijfplaats heeft;

dat uit de brieven door Posthumus aan geïntimeerde gezonden, spruit dat hij zijn gewone verblijfplaats te Dresden had;

dat vermits de ambtenaar van de burgerlijke stand te Gent tot de overschrijving van de huwelijksakte is overgegaan het hem overlegde afschrift van deze akte de nodige waarborgen van echtheid moest vertonen;

Overwegende trouwens, dat deze overschrijving ten doel heeft aan de echtgenoten in België een gangbaar bewijs van hun huwelijk te bezorgen (Laurent III, n° 37, De Page I, n° 694B, Voorbereidende

werkzaamheden der wet van 12 Juli 1931, Pasin. 1931, bl. 212);

Overwegende dat appellante en de tussenkomende partij voorhouden dat het huwelijk van 7 Juni 1945, in onderlinge verstandhouding der contracterende partijen, enkel voor doel had geïntimeerde in de gelegenheid te stellen de Russische zone te verlaten; dat het huwelijk geveinsd was en als dusdanig nietig dient verklaard; dat in zijn verzoek tot tussenkomst de echtgenoot verhaalt hoe hij geïntimeerde na de intocht der Russen te Dresden toevallig in een hotel heeft ontmoet en op haar gesmeek in het veinzen van een huwelijk toestemde; dat geïntimeerde dienaangaande bekentenissen zou afgelegd hebben voor de Veiligheid van de Staat, wat haar opsluiting in de gevangenis voor gevolg had;

Overwegende dat deze laatste bewering onjuist is, aangezien blijkt uit een schrijven van de E. A. Commissaris van de Veiligheid van de Staat van 13 December 1947, aan de pleitende partijen medegedeeld, dat geïntimeerde in de gevangenis werd opgesloten op aanklacht van appellante en van de tussenkomende partij, en uit een proces-verbaal van 27 September 1945, eveneens medegedeeld, spruit dat zij aan de Veiligheid van de Staat heeft voorgehouden dat haar huwelijk niet geveinsd was;

Overwegende dat geïntimeerde ten onrechte aan appellante het recht ontzegt zich op de verdichting van het huwelijk te beroepen; dat ook een derde de veinzerij bij een overeenkomst mag bijbrengen, wanneer hij er door benadeligd wordt; dat de vordering in uitkering tot onderhoud haar enige grondslag vindt in de aanverwantschap van appellante met geïntimeerde tengevolge van het betwiste huwelijk;

Overwegende dat het verhaal door de tussenkomende partij gedaan met de werkelijkheid in strijd is; dat geïntimeerde zeventien brieven en een postkaart van hem overlegt, waarvan de oudste dagtekent van 12 April 1944 en de jongste van 30 Januari 1945; dat hun inhoud geen twijfel toelaat nopens de gevoelens toen ter tijd de tussenkomende partij bezielend en het huwelijk uit deze bezieling gesproken, zo weinig geveinsd was dat de tussenkomende partij geïntimeerde tot in de ouderlijke woning te Gent medenam; dat wellicht de koele ontvangst van appellante bij de tussenkomende partij de echtelijke genegenheid deed verzwinden; dat hij inderdaad in zijn verzoek in echtscheiding zegt bij zijn aankomst te Gent, dadelijk de onmogelijkheid van zijn toestand te hebben beseft; dat er derhalve van veinzerij ten tijde van het huwelijk geen spraak was;

dat trouwens wie de geldigheid van een huwelijk wegens verdichting en geheimhouding betwist, impliciet de werkelijkheid van het huwelijk erkent; dat ook het instellen van een vordering tot echtscheiding die erkenning insluit;

Overwegende dat het ontbreken van de afkondiging van een huwelijk en de ontstentenis van eerbiedige akten de nietigheid van het huwelijk niet voor gevolg heeft, tenzij dit verzuim met opzet geschiedde om de voorschriften van de Belgische Wet te ontduiken (Verbr. 24 Jan. 1887, Pas. 1887, I, 53; Verbr. 21 Maart 1910, Pas. 1910, I, 155);

dat juist appellante deze opzettelijke geheimhouding voorhoudt, doch dat het al te duidelijk is dat, onmiddellijk na de Russische bezetting, het niet mogelijk was zich van uit Dresden, met de overheden alhier in betrekking te stellen om aan deze voorschriften te voldoen; dat de tussenkomende partij zijn huwelijk zo weinig geheim wilde houden, dat hij een stadgenoot tot getuige nam;

Overwegende dat het huwelijk van geïntimeerde met de tussenkomende partij geldig zijnde, de vordering in uitkering tot onderhoud van geïntimeerde tegen appellante gegrond is, indien eerstgenoemde in nood verkeert; dat de tussenkomende partij bij bevel van 12 April 1946 veroordeeld was geweest aan geïntimeerde een uitkering tot onderhoud van 1800 frank per maand te betalen, doch dat bij uitvoering op 11 Mei 1946 een proces-verbaal van niet bevinding werd opgesteld; dat toen geïntimeerde haar vordering tegen appellante op 17 Juni 1946 instelde, de tussenkomende partij nog even onvermogen was en eerst op 20 Juni 1946 aan het werk toog bij de N. V. «Sidac»; dat zo het waar is dat de aanwezigheid van een vermogende echtgenoot, de schoonmoeder ontslaat van haar verplichting tot onderhoud van haar schoondochter, het even waar is dat men zich, om over een vordering te oordelen, moet plaatsen op de dag der inleidende dagvaarding en dat op die dag de tussenkomende partij geen loon verdiende;

Overwegende dat het bewezen is dat geïntimeerde op onregelmatige wijze werkt en wanneer zij werkt 425 frank verdient per week; dat zij een zoon uit het eerste huwelijk ten laste heeft wiens onderhoud haar 105 frank per week kost; dat zij pacht te betalen heeft en uit het verleden bij gemis aan steun van haar echtgenoot en aanverwanten, aan derden meerdere sommen verschuldigd blijft; dat anderzijds appellante vermogen is, dat zij een winkel uitbaat, eigenares is van een handelshuis en drie werkmanswoningen, deze laatste aangekocht op 20 April 1945; dat zij ook het aandeel van haar zoon in de nalatenschap van zijn vader op 14 Augustus 1945 heeft overgenomen; dat rekening houdend met deze gegevens de uitkering tot onderhoud door appellante verschuldigd billijk op 1200 frank in de maand dient vastgesteld;

*Om deze redenen :*

Het Hof,

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935

Gehoord de heer de Bie, eerste Advocaat-generaal, in zijn eensluidend advies;

Alle verdere of meeromvattende conclusies, nl. deze strekkende tot getuigenverhoor als nutteloos en ongegrond van de hand wijzend;

Ontvangt het hoger beroep en de vrijwillige tussenkomst in beroep, machtigt geïntimeerde om in beroep in rechte op te treden, verklaart het hoger beroep ongegrond en de vordering in tussenkomst ten dele gegrond, wat het gebrek aan machtiging van geïntimeerde in eerste aanleg betreft; dientengevolge doet het bestreden vonnis te niet en de zaak aan zich trekkend, verklaart het huwelijk van geïntimeerde met de tussenkomende partij, gesloten te Dresden in Duitsland op 7 Juni 1945 geldig en

van waarde; verklaart de oorspronkelijke vordering van geïntimeerde tegen appellante ten dele gegrond; dientengevolge veroordeelt appellante aan geïntimeerde een uitkering tot onderhoud te betalen van 1200 frank per maand te rekenen van 17 Juni 1946, betaalbaar op voorhand en ten huize van geïntimeerde, met verwijzing van appellante in de gerechtelijke interesten en in de kosten van beide aanleggen, uitgezonderd de kosten der vrijwillige tussenkomst die ten laste van geïntimeerde vallen;

NOOT: Vgl. betreffende de theorie van de volstreekte nietigheid van een schijnhuwelijk: Rb. Brussel (9e Kamer), 7 April 1945, *Revue critique de jurisprudence Belge*, 1947, 31, met een uitvoerige noot van J. Dabin (p. 36-64). Zie ook de Page, I, nr 646 e.v..

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e kamer bis. — 9 Februari 1948.

Voorzitter: M. Van Mieghem.  
Rechters: M.M. Deripainseel en Verhaeghen.  
Pleiter: Mr. Buysse.

**Levensonderhoud.** — Feitelijk gescheiden leven der echtgenoten. — Voorwaarden voor de toepassing van artikel 214b B. W.

*Wanneer de echtgenoten feitelijk gescheiden leven, kan alleen de echtgenoot, die zonder schuld het slachtoffer wordt van deze scheiding, om de toepassing van art. 214b. B.W. verzoeken.*

Van Looveren t/ Van Looy.

Gezien het in regelmatige vorm voorgebrachte vonnis waartegen beroep verleend op 2 December 1947 door de heer Vrederechter van het kanton Berchem; (.....)

Overwegende dat wanneer de echtelieden in feite gescheiden zijn, de echtgenoot die onschuldig is en die geen fout treft, gerechtigd is de toepassing te verzoeken van artikel 214b, in andere woorden, alleen het slachtoffer der feitelijke scheiding heeft recht op een onderhoudsgeld;

Overwegende dat beroepene een bevel heeft uitgelokt van de heer Voorzitter dezer rechtbank op 12 November 1941, waarbij aan haar echtgenoot, beroeper, verbod werd opgelegd in de echtelijke woning te verblijven; dat op 7 Juni 1945 beroepene een verzoekschrift in echtscheiding aanbood, gegrond op weinig omvanghebbende redenen; dat een vonnis van deze rechtbank van 25 Juni 1947 de eis tot echtscheiding heeft afgewezen;

Overwegende dat geen enkel feit, honend of kwetsend voor beroepene, ten laste wordt gelegd van beroeper; dat ter zitting dezer rechtbank op 26 Januari 1948 partijen hebben verklaard dat het hun mogelijk zou zijn het echtelijk leven te hernemen;

Overwegende dat de rechtbank de overtuiging is toegedaan dat de handelingen van beroepene, alsmede haar gebrek aan edelmoedigheid om zowel de kleine gebreken als de hoedanigheden van haar echtgenoot te aanvaarden, grotendeels hebben bijgedragen tot de moeilijkheden in het gezin;

Om deze redenen:

De Rechtbank, zetelend in graad van beroep, rechtdoende bij tegenspraak; alle andere en strijdige besluiten verwerpende;

Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond, doet het vonnis a quo te niet, en opnieuw rechtdoende, wijst beroepene af van haar eis, en veroordeelt haar tot de kosten van beide instanties.

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

8 Januari 1948.

Voorzitter: M. De Necker.  
Rechters: M.M. Kerckhove en Dhaenens.  
Pleiters: Mrs. Vantomme en Degryse.

1. Hoger beroep. — Overlijden van een der procesvoerende partijen in eerste aanleg. — Ontvankelijkheid van het hoger beroep, aangetekend door de rechtverkrigenden met vermelding van deze hoedanigheid.
2. Erfdienstbaarheid. — Bewijs van de titel. — Grondplan van landmeter gehecht aan akte van aankoop. — Maakt niet per se integrerend deel uit daarvan. — Begin van schriftelijk bewijs?

1. *De rechtverkrigenden van een overleden procesvoerende persoon kunnen hoger beroep aantekenen tegen een beslissing, waarbij de « de cujus » partij was. Voor de ontvankelijkheid van het hoger beroep volstaat het, dat de rechtverkrigenden verklaren in deze hoedanigheid te handelen.*

2. *Het bewijs van de titel (negotium) ener erfdienstbaarheid wordt geleverd overeenkomstig de bepalingen van artt. 1341 tot 1348 van het B.W.*

*Een grondplan, opgemaakt door een landmeter en gehecht aan de akte van aankoop, maakt per se geen integrerend deel daarvan uit. Dit zal afhangen van de omstandigheden.*

*Het grondplan, dat geen datum draagt, door partijen, noch opgemaakt noch ondertekend werd, en slechts als een aanhangsel ter verklaring is opgenomen, kan niet als een begin van schriftelijk bewijs beschouwd worden.*

Allaert en cs. t/ Decuypere.

Overwegende dat partijen Allaert en consoorten beroep inslaan tegen een vonnis der rechtbank van vrede van het kanton Meenen, tegensprakelijk verleend tussen partijen, in datum van 29 Januari 1947, en waarbij zij ontzegd werden van hun eis strekkende tot het horen verklaren voor recht dat er ten voordele van de eigendommen van eisers — in zake beroepers — een erfdienstbaarheid van doorgang van 1½ meter breedte bestaat op de eigendom van verweerder — in zake geïntimeerde — om van de achterkant van de eigendommen tot de openbare weg te komen, en dienvolgens verweerder te horen veroordelen alle belemmeringen van de vrije doorgang weg te ruimen binnen de 48 uur der betekening van van vonnis;

1. — *Wat betreft de ontvankelijkheid van het beroep:*

Overwegende dat geïntimeerde beweert dat beroepers vermeld sub 1°, 2° en 3° van de beroepsakte van 15 Maart 1947 geen enkele kwaliteit hebben om op te treden, daar zij vreemd zijn aan het ge-

ding en in de beroepsakte niet verklaren dat zij het geding hernemen, dat ontstaan is tussen wijlen D'Hespeel Oktaaf en geïntimeerde;

Overwegende dat deze tegenwerping ongegrond is;

Overwegende dat het beroep een nieuwe aanleg is en het geding dus niet « *stricto sensu* » moet hervat worden;

Overwegende dat, in beginsel, alleenlijk diegene die partijen waren in het geding, in eerste aanleg hoger beroep kunnen instellen (Van Bauwel, *Procesrecht*, dl. II, blz. 359; Braas, *Proc. civ.*, blz. 544; Garsonnet et Cesar Bru, *Proc. civ.*, T. I, blz. 267; Beroep Gent, 22 Februari 1932, *Pas.* 1934, II, 2);

Overwegende nochtans, dat bij afwijking, de rechtverkrijgenden beroep mogen instellen tegen het vonnis waarbij de « *de cujus* » partij geweest is, daar zij in het patrimonium van de « *de cujus* » dat hen ten goede komt, dit recht gevonden hebben (Van Bauwel, *Procesrecht*, dl. II, blz. 359; Garsonnet et César Bru, *Proc. civ.*, T. IV, blz. 30);

Overwegende dat het dan ook volstaat dat de erfgenamen in de beroepsakte de hoedanigheid laten kennen in dewelke zij handelen (Bioche, V<sup>e</sup>, *Appel* nr 287);

Overwegende dat in onderhavig geval de beroepsakte uitdrukkelijk bepaalt dat de 1<sup>o</sup>, 2<sup>o</sup> en 3<sup>o</sup> beroepsters handelen « in hunne hoedanigheid van echtgenote gemeen in goederen en erfgenamen van wijlen D'Hespeel Oktaaf, in leven wonende te Bissegem »;

Dat daardoor hun hoedanigheid op voldoende wijze wordt bepaald en eruit vloeit dat zij wel kwaliteit bezitten om beroep aan te tekenen tegen het vonnis uitgesproken op het geding in eerste aanleg, waarbij D'Hespeel Oktaaf partij geweest is;

Dat het beroep dus wel ontvankelijk is;

## 2. — Wat betreft de grond :

Overwegende dat beroepers als volgt redeneren : « De erfdienstbaarheid van doorgang moet bewezen worden door een titel. Door titel moet worden verstaan, niet het geschrift, maar de rechtsgrond. Deze rechtsgrond — *cause génératrice de la servitude* — mag bewezen worden door getuigen en dus door vermoedens, indien de waarde minder is dan 1.500 frank, en door geschrift indien zij meerder is. Nchtans, in dit laatste geval, mag het bewezen worden door getuigen en door vermoedens, indien een begin van schriftelijk bewijs bestaat. In onderhavig geval bestaat er een begin van schriftelijk bewijs, zijnde het plan bij de akte van aankoop gevoegd en dit bewijs wordt voldoende aangevuld door afdoende en overeenstemmende vermoedens waaruit het bestaan der voorgewende erfdienstbaarheid van doorgang voldoende blijkt »;

Overwegende dat door titel het « *Negotium* » moet worden verstaan, waardoor de erfdienstbaarheid tot stand gekomen is (De Page, *Droit civil*, T. VI, blz. 547; Jossierand, *Dr. civ.*, T. I, nr 1986);

Dat deze titel moet uitgaan van de eigenaar van het dienstbaar erf (De Page, *Dr. civ. e.d.*);

Overwegende dat « in casu » het « *negotium* » de verkoop zou zijn van het dienstbaar erf aan geïntimeerde door de S. M. « Allen voor één, één voor

allen », eigenaarster van dit erf, met beding dezer erfdienstbaarheid;

Overwegende dat de akte van aankoop van 30 December 1928 van een perceel grond, aan de S.M. « Allen voor één » draagt : « zelfde goed is afgebeeld op een grondplan, opgemaakt door de heer Joseph Dewilde, gezworen landmeter te Bissegem, hetwelk alhier zal aangehecht blijven »;

Overwegende dat het uit de omstandigheden zal blijken indien een grondplan, ja dan niet, deel uitmaakt van een akte;

Overwegende dat dit het geval zijn zal indien het plan in de akte ingelijfd is, zodat het gedekt wordt door de handtekens, maar dat, in geval het maar een aanhangsel is, en als afzonderlijk stuk enkel bijgevoegd is bij de akte, zonder gedekt te worden door de handtekeningen, het niet mag aangezien worden als integrerend deel van de akte, tenzij de akte zelf dit uitdrukkelijk zou bedingen;

Overwegende dat « in casu » het plan zodanig maar een bijvoegsel is der aankoopakte van Decuyper van 30 December 1928, dat deze akte integraal voorgelegd wordt zonder in iets geschonden te zijn met het laatste blad zelf onbeschreven, maar zonder plan, dat dit plan, afzonderlijk afgebeeld, dat noch ondertekend is door partijen, noch opgemaakt door partijen, en geen dagtekening draagt, alleenlijk dus kan worden aangezien als een aanhangsel van de akte, aangehecht ter verklaring ervan;

Overwegende dat dit plan, afgewijderd van de akte, en niet getekend, niet kan aangezien worden als zijnde een begin van bewijs door geschrift;

Overwegende dat een geschrift, in de zin van artikel 1347 B.W.B., niet alle graphische voorstelling bedoeld, maar wel een graphische voorstelling met letters (De Page, *Dr. Civ.*, T. III, blz. 831);

Dat dus in een plan mogelijks de vermeldingen kunnen aangezien worden als zijnde een geschrift, echter niet de lijnen en lossen trekken;

Overwegende dat dit geschrift moet uitgaan van de partij tegen dewelke het ingeroepen wordt;

Overwegende dat eindelijk het geschrift het voorgestelde feit als waarschijnlijk moet laten uitschijnen;

Overwegende dat « in casu » het plan geen enkele letterlijke melding draagt aangaande de voorgewende dienstbaarheid van doorgang; dat de akte zelf geen gewag maakt van deze erfdienstbaarheid en zich beperkt bij een algemeen gebruiksbeding (*clause de style*);

Overwegende dat het plan niet uitgaat van partijen, maar wel van een derde, landmeter Dewilde;

Overwegende eindelijk dat dit plan de pretenties van beroepers niet als waarschijnlijk laat blijken, daar het enerzijds alleenlijk een puntlijn draagt, zonder uitleg, noch melding, dewelke anderzijds zelfs niet hernomen wordt op het plan gehecht aan de aankoopakte van wijlen Oktaaf D'Hespeel;

Overwegende dus dat het stuk voorgesteld als zijnde een begin van schriftelijk bewijs niet beantwoordt aan de dienaangaande wettelijke vereisten en voorwaarden.

Overwegende dat het aanvullend bewijs door vermoedens dus niet ontvankelijk is;

Overwegende dat beroepers dus te kort blijven aan het bewijs door titel der erfdiensbaarheid van doorgang, waarvan zij de rechterlijke erkenning vragen;

*Om deze redenen ::*

en de niet tegenstrijdige reden van de eerste rechter,

de Rechtbank, alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende;

Verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond;

Verwerpt het;

Bekrachtigd het vonnis geveld in eerste aanleg;

Veroordeelt beroepers in de kosten van beide aanleggen.

#### RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e kamer — 5 Februari 1948.

Voorzitter : M. De Smedt.

Rechters : M.M. Overfeldt en van Hoorebeke.

Referendaris : M. Cloquet.

Pleiter : Mr. Vermast.

**Koop en verkoop. — Vrijwaring. — Stoornis tengevolge van inbeslagneming door het gerecht. — Rechten van de koper.**

*De stoornis, die de koper ondergaat tengevolge van een inbeslagneming door het gerecht wegens vermoedelijke delictuele herkomst van de gekochte zaak, geeft aan de koper niet het recht de verbreking van de overeenkomst te eisen, zolang niet blijkt, dat de inbeslaggenomen zaak door een derde zal kunnen gerevindiceerd worden. Hij mag echter wel, krachtens art. 1653 B.W., de betaling van de prijs opschorten totdat de verkoper de stoornis heeft doen ophouden. Indien deze verplichting door de verkoper niet zou worden nagekomen, bestaat er aanleiding tot onmiddellijk verbreken van de verkoop.*

Verstrynge t/ De Muyter.

Herzien de dagvaarding, het tussenvonnis van 29 November 1947 en alle ter zake voorgebrachte bescheiden;

Gezien het deskundig verslag van de heer Mortier, dd. 21 Januari 1948;

Overwegende dat het uit dit verslag blijkt dat de door eiser geleverde auto wel deze is welke door verweerder werd gekocht en dat zij bij de levering in staat was om te rijden;

Overwegende dat verweerder nochtans volhoudt dat hij de prijs van de auto niet moet betalen en in zijn tegeneis volhardt, waarbij hij de verbreking van de verkoop vordert ten nadele van eiser, alsook de betaling vraagt van 5.000,— frank ten titel van schadevergoeding;

dat verweerder zijn tegeneis steunt op het feit dat de auto door de rechterlijke politie in beslag werd genomen als denklijk herkomstig van diefstal en heling;

Overwegende dat zulke inbeslagneming als een gerechtelijke stoornis voorkomt (Cass. 12 November 1925, Pas. 1926, I, 56);

dat bedoelde stoornis aan verweerder het recht geeft eiser in vrijwaring te roepen in het geding dat gebeurlijk zou ingesteld worden tot revindicatie van kwestieuze auto;

dat verweerder niet mag afzien, tenzij op eigen risico, van de middelen te gebruiken waarover hij beschikt om zijn bezit te handhaven;

dat hij weliswaar, wat dit betreft, niet kan gedwongen worden een procedure in te stellen of tegen hem te laten instellen, indien hij ongetwijfeld in zulke gedingen in het ongelijk zou gesteld worden;

doch dat verweerder geen bewijs levert waaruit zou blijken dat de inbeslaggenomen wagen ongetwijfeld door een derde zal kunnen teruggeëist worden;

dat er dus geen reden bestaat om van nu af de verbreking van de verkoop uit te spreken;

Overwegende dat de stoornis voortkomende van het gezegde beslag, integendeel volgens artikel 1653 van het Burgerlijk Wetboek verweerder toelaat de betaling van de prijs te schorsen tot wanneer de verkoper de stoornis zal hebben doen ophouden;

dat er weliswaar een rede tot onmiddellijke verbreking van de verkoop zou kunnen gevonden worden in het niet naleven door eiser van zijn verplichting de stoornis te doen ophouden, indien eiser in feite moest verwaarloosd hebben alle middelen te gebruiken welke hij kan aanwenden om de gebeurlijke aanspraak van een derde te weerleggen betreffende de betwiste wagen;

doch dat verweerder niet bewijst en zelfs niet beweert dat eiser desaan gaande aan zijn verplichtingen te kort zou gebleven zijn;

*Om deze redenen :*

De Rechtbank,

Makende melding dat artikelen 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Verklaart de vordering en de tegenvordering ontvankelijk, doch beide hic et nunc ongegrond, wijst ze dienvolgens van de hand en verwijst eiser in de kosten, behalve deze van het deskundig onderzoek en van het vonnis waarbij bedoeld onderzoek bevolen werd.

NOOT : De hoofdeis strekte tot betaling van de koopprijs van de later in beslaggenomen zaak.

#### POLITIERECHTBANK TE LEUVEN

20 October 1947.

Rechter : M. Huyberechts.

Pleiter : Mr Van Ryckel.

**Verkeer. — Omgekeerde driehoek slechts geplaatst op 0,80 m. hoogte. — Sanctie.**

*Een omgekeerde driehoek, die slechts op 0,80 m. boven de grond is geplaatst, beantwoordt niet aan de door het verkeersreglement gestelde vereisten t.a.v. de waarschuwingstekens en dient derhalve als niet bestaande beschouwd te worden. (K.B. 1 Februari 1934, art. 136, 1°.)*

O. M. t/ Simonet.

Beticht van te Leuven, Kanton Leuven of elders

in het arrondissement Leuven op 28 Maart 1947 :

bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, doch zonder het inzicht om de persoon van een ander aan te randen, onvrijwillig slagen of verwondingen te hebben veroorzaakt aan Christiaens François;

Gehoord de getuigen die de eed gedaan hebben « van de gehele waarheid te zeggen, niets als de waarheid, zo helpe mij God Almachtig »;

Gehoord de betichte in zijn middelen en het Openbaar Ministerie in zijn eis;

Gezien artikelen 11, 12, 14, 30, 31, 32, 34, 35, 36 en 41 der wet van 15 Juni 1935;

Aangezien het op grond der bestanddelen der zaak, niet ernstig kan betwist worden dat zich ter plaatse een waarschuwingsteken onder vorm van een omgekeerde driehoek bevond;

Aangezien echter, volgens de verklaring en vaststellingen van de verbalisant, bedoelde driehoek zich slechts op 0,80 m. hoogte bevondt, als wanneer art. 136, 1° van het verkeersreglement bepaalt dat de signalen zich op 2,10 m. boven de grond moeten bevinden;

Aangezien de verbalisant er aan toevoegt dat betichte mogelijk het waarschuwingsteken niet heeft opgemerkt, door de aanwezigheid van werklieden, die op die plaats aan het werk waren; dat, zo de omgekeerde driehoek zich op de reglementaire hoogte bevonden had, de werklieden hem niet konden onttrekken aan het zicht van de weggebruiker;

Aangezien dienvolgens de bestaande omgekeerde driehoek, niet overeenstemt met de wettelijke vereisten en dus als niet bestaande dient beschouwd (Novelles, Code du roulage, n° 3128);

Aangezien het bovendien en ten slotte, vaststaat dat de klager een fout heeft begaan daar hij een ander weggebruiker aan een kruising wou voorbijsteken en de botsing zich daar voordeed;

Dat er dus geen wanbedrijf noch overtreding bestaat;

*Om deze redenen :*

De Rechtbank, gezien het artikel 159 van het Strafvorderingswetboek, vernietigt de dagvaarding en al wat er is op gevolgd, ontslaat de betichte van de actie tegen hem aangelegd en verzendt betichte, vrijgesproken zonder kosten.

NOOT: Vgl. Erkens, De Wetgeving op het Wegenverkeer, nrs 815 en 1718.

## BIBLIOGRAPHIE

**Burgerlijk Wetboek.** — Officiële tekst. Volledig bijgewerkt met bijvoegsel en alfabetisch register. — 4e druk. — Uitgegeven onder toezicht van Prof. Dr J. VAN HOUTTE. — « Onze Tijd », Uitgeversmaatschappij A. Manteau N.V., Brussel, 1947.

Het is ons een genoegen het verschijnen te kunnen melden van een vierde druk van de officiële tekst van het Burgerlijk Wetboek, uitgegeven onder toezicht van Prof. Dr J. Van Houtte.

Het feit dat op een zeer korte tijdsperiode reeds vier uitgaven van dit werk zijn verschenen toont duidelijk hoe graag deze uitgave door de juristen gebruikt wordt.

Het boek is dan ook uiterst verzorgd en deze nieuwe editie zal zonder twijfel hetzelfde succes kennen als de vorige.

J. M.

**Les Codes Larcier (Les XV Codes : Edmond Picard)** en cinq Tômes. — Complément 1948. — Maison Ferd. Larcier, Bruxelles.

Onlangs hebben wij in dit blad verslag uitgebracht over de merkwaardige prestatie, die door het Huis Ferdinand Larcier, te Brussel, was geleverd geworden door de uitgave van de gebruikelijke Belgische wetten in vijf delen, die respectievelijk gewijd zijn aan het burgerlijk- en handelsrecht, het strafrecht, het sociaal recht, het fiscaal recht en het publiek- en administratief recht.

Bij het verschijnen van deze belangrijke samenvattingen was er aangekondigd geworden dat er regelmatig elk jaar bijvoegsels zouden worden uitgegeven om de uitgave op de hoogte te houden van al de nieuw verschenen wetten.

Thans is het eerste deel van deze supplementen verschenen, waarin alle belangrijke wijzigingen aan de wetteksten voorkomen tot op 1 Januari 1948.

De samenstelling van deze supplementen is gebeurd volgens een nieuwe methode. Alle wijzigingen en nieuwe teksten zijn afgedrukt in de alfabetische volgorde der slagwoorden, die ook in het hoofdwerk gebruikt worden. Boven elke wijziging staat een vetgedrukt nummer dat dient aangebracht te worden naast de vroegere tekst, zodat onmiddellijk door middel van deze verwijzing de nieuwe tekst kan gevonden worden.

Het is een uitstekende methode die toelaat op de meest gemakkelijke wijze op de hoogte te blijven van alle tekstveranderingen die in het laatste jaar tot stand zijn gekomen.

De uitgave van deze supplementen verhoogt in belangrijke mate de waarde van Les Codes Larcier.

J. M.

**M. C. Asser's Handleiding tot de Beoefening van het Nederlandsch Burgerlijk Recht. Derde deel. Verbintenissenrecht. Derde stuk. Bijzondere Overeenkomsten.** Bewerkt door Mr. P. W. Kamphuisen. Zwolle, N. V. Uitgeversmij Tjeenk Willink, 855 blz.

Over de bewerkingen van het derde deel van Asser's *Handleiding tot de beoefening van het Nederlandsch Burgerlijk Recht* zou een afzonderlijke geschiedenis kunnen geschreven worden.

Het eerste stuk van het Verbintenissenrecht verscheen voor de eerste maal in boekvorm in 1905; het bevatte de algemene leer van het verbintenissenrecht en een gedeelte van de bijzondere overeenkomsten. De eerste 430 bladzijden waren van de hand van Mr. C. Asser, de volgende van Mr. J. Limburg, die evenwel niet verder dan de borgtocht geraakte. Mr. H. van Goudoever, hoogleraar aan de universiteit te Groningen, die de bewerking van de tweede druk op zich genomen had, kon slechts enkele afleveringen laten verschijnen. (in 1913).

In 1939 werd eerst met de derde druk een aanvang gemaakt. Een eerste stuk, handelende over de algemene leer der verbintenissen werd in dat jaar gepubliceerd (280 blz.); het is bewerkt door Mr. P. J. Losecaat-Vermeer, hoogleraar aan de universiteit van Amsterdam, thans raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden. Het tweede stuk is in bewerking doch de verschijning er van werd tot nog toe niet aangekondigd.

Het derde stuk, gewijd aan de bijzondere overeenkomsten, is thans volledig voltooid geworden door Mr. P. W. Kamphuisen, oud-hoogleraar aan de universiteit te Nijmegen. Een eerste gedeelte kwam einde 1945 van de pers (440 blz.), het tweede in 1946 (tot blz. 708)

en het derde einde 1947. Aan dit laatste gedeelte werd een lijst aanvullingen en verbeteringen toegevoegd, waarin de jurisprudentie tot October 1947 ten aanzien van de in de twee eerste afleveringen behandelde onderwerpen is opgenomen.

Mr. Kamphuisen kon begrijpelijkerwijze niet volstaan met een eenvoudige aanpassing van het voor veertig jaar verschenen werk van Mr. Limburg. De stof van de bijzondere overeenkomsten moest hij daarom geheel opnieuw bewerken. In tegenstelling met de oorspronkelijke opzet van Asser's Handleiding: een leerboek voor de studenten te zijn, heeft de auteur vooral de eisen van de praktijk voor ogen gehouden. «Het komt mij namelijk voor» — schrijft hij in het woord vooraf — «dat men van de studenten bezwaarlijk een uitgebreide kennis van de bijzondere overeenkomsten kan verlangen, terwijl daarentegen de praktijk aan een uitvoerige behandeling behoefte heeft». Vandaar ook, dat hij aan de in ruime mate geciteerde jurisprudentie bijzondere zorg heeft besteed.

Men kan de bewerking van Mr. Kamphuisen, voor het doel waarvoor zij bestemd is, ongetwijfeld geslaagd heten. Zijn uiteenzettingen zijn over het algemeen duidelijk en bondig, gesteund op rechtsleer en rechtspraak, waarvan de schakeringen telkens aangeduid zijn.

Als bijzonderheid kan hier vermeld worden, dat Mr. Kamphuisen gaarne Franse en uit het Frans afgeleide woorden gebruikt, in de plaats van bestaande goede Nederlandse termen — een gebrek van vele Noord-Nederlanders — en dat hij buiten Laurent — die hij, alsmede Franse auteurs, dikwijls aanhaalt — geen andere Belgische auteurs schijnt te kennen.

D. W.

H. VON HENTIG. — *Gerichtliche Klänge und Geräusche. Eine kriminalgeschichtliche Studie.* Uittreksel uit «Schweiz. Zeitschrift für Strafrecht», 63e jaargang. Heft I, 1948, p. 121-138.

De werkzaamheid der gerechten wordt meestal uitgeoefend in de stilte. Van de plaatsen waar de vonnissen geveld en tenuitvoergelegd worden, wordt zoveel mogelijk het rumoer en zelfs het zonnelicht geweerd. Dit was niet altijd zo. Voor vroegere tijden kan er van een «accoustiek» van het strafrecht gesproken worden. Klanken en geluiden begeleidden immers dikwijls de rechtspraak en de tenuitvoerlegging van straffen. Bepaalde klokken «arme zondaarsklokken» genaamd, werden geluid bij executie, schavotering, verbanning, excommunicatie en dgl. In andere gevallen werd de veroordeelde met trommels en pijpers naar de plaats gevoerd waar de straffen voltrokken werden.

Aan dit facet van de rechtsgeschiedenis en van de juridische folklore heeft de uitgeweken Duitse criminoloog, Hans von Hentig, thans hoogleraar aan de Universiteit te Kansas-city (USA), in bovengemeld tijdschrift een korte maar boeiende rechtshistorisch-vergelijkende studie gewijd. Zijn materiaal heeft hij geput uit Franse, Duitse en Zwitserse, Oostenrijkse, Italiaanse en Engelse stadsrechten, uit het Romeinse recht, evenals uit de gebruiken van Indiërs, Indianen en Chinezen. Deze «klankenbegeleiding» bij executies en dgl. kan volgens von Hentig verklaard worden uit de dodenvrees en uit sacrale motieven.

L. Th. M.

## MEDEDELINGEN

### VEREENIGING TOT UITGAAF DER BRONNEN VAN HET OUD-VADERLANDSCHE RECHT

De in 1880 opgerichte «Vereeniging tot Uitgaaf der Bronnen van het Oud-Vaderlandsche Recht», gevestigd te Utrecht, stelt zich ten doel zulke stukken uit te geven, welke als rechtsbronnen in de ruimste zin des woords kunnen beschouwd worden. Zij bedient zich daarbij zoveel mogelijk van de oudste en beste teksten en bepaalt zich in het algemeen tot het nog onuitgegevene. Tot het samenbrengen der bouwstoffen voor hare uitgaven roept zij de hulp in van allen, die in de geschiedenis van het oud-vaderlands recht belang stellen.

De «Vereeniging» heeft zich, tijdens haar bijna zeventig-jarig bestaan, zeer verdienstelijk gemaakt door de publicatie van de werken harer leden. Het aantal der leden bedraagt thans nagenoeg een honderdtal, meestal Nederlanders, maar ook enkele Zuid-Afrikaners en een drietal Belgen. De werken zijn in drie reeksen verdeeld, samen ongeveer 58 boeken, waaronder de uitgaven van zeer veel stadsrechten, keuren, rechtsbronnen, kenningboeken, goorspraken, markerechten, het Rechtsboek van Den Briel van Jan Matthijssen, de Saksenspiegel in Nederland, de «De cura reipublicae et sorte principantis» van Philippus van Leyden, e.a.

Naast deze soort van publicaties worden in «Verslagen en Mededeelingen» meestal kortere tekstuitgaven opgenomen. Van deze «Verslagen en Mededeelingen» verschenen tot nog toe tien delen.

In het laatste deel (X, nr 1) vindt men een verslag over de activiteit der «Vereeniging» gedurende de jaren 1944-1945. Daaruit vernemen wij, dat bijna het gehele archief der «Vereeniging», dat bewaard werd in het dienstgebouw van het Rijksarchief te Arnhem, tijdens de gevechten aldaar volledig vernield werd.

Dit deel bevat verder een uitvoerige bijdrage (p. 16-83) over het stadsrecht van Geertruidenberg van Mr. K. N. Korteweg, van wiens hand een werk over de rechtsbronnen van de heerlijkheid Altena en de stad Woudrichem in het vooruitzicht wordt gesteld.

Een bijdrage getiteld: «Contracten van Dekema, Cuyck en Foeys Veencompagnie» (p. 84-116) van Mevr. Dr M. Hartgerink-Koomans, is een interessante bijdrage tot de geschiedenis van het vennootschapsrecht; de besproken vennootschap, die in Friesland of Utrecht werd gesloten, en die door haar doel en werkingsfeer tamelijk ver van het zeerecht verwijderd is, vertoont op verschillende punten onmiskenbare overeenkomst met de grote handelscompagnieën van het einde der XVIe eeuw.

De archivaris van Middelburg, Dr W. S. Unger, publiceert, ter aanvulling van het bekend overzicht van Prof. Mr R. Fruin van de rechterlijke indeling van Zeeland vóór 1795 (Middelburg, 1933), de in 1518 aan St Maartensdijk door Floris van Egmond gegeven ordonnantie (p. 117-137).

Mej. Dr A. J. Maris bespreekt en publiceert «Eenige rechtsbronnen van Polsbroek» (p. 138-151), eveneens als aanvulling bedoeld op de door Mr. R. Fruin's uitgegeven rechtsbronnen van IJsselstein («De middel-eeuwse rechtsbronnen der kleine steden van het Nedersticht van Utrecht», dl. III, 1903).

De Gelderse rechtshistoricus Dr B. H. Slicher van Bath besluit deze reeks mededelingen met «Stukken betreffende de maalschappen van het Halvinkhuizerbroek en van het Huinerveld of -broek (onder Putten)», welke de werken van Sloet en Martens van Sevenhoven over de Gelderse markerechten gelukkig aanvullen.

L. Th. M.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

## KONINKLIJKE COMMISSIE VOOR DE UITGAVE DER OUDE WETTEN EN VERORDENINGEN

Bij koninklijk besluit van 18 April 1846 (Staatsblad 22 April 1846) werd de « Commission royale des Anciennes lois et ordonnances » opgericht, belast met het voorbereidend werd ener uitgave, op kosten van de Staat, van een « recueil des dispositions qui ont régi les divers territoires tout se compose la Belgique actuelle, avant leur réunion à la république française ».

Tijdens haar eerste zitting op 14 Juli 1846 besliste de commissie drie grote reeksen en een Bulletin uit te geven: een reeks met de « Verdragen », een tweede met de « Ordonnantiën » en een derde met de « Costuimen ». Aanvankelijk, onder invloed staande der exegetische school, werd later besloten naast de reglementen en privilegiën, ook de tractaten van rechtsgeleerden, private optekeningen van costuimen en verzamelingen arresten en vonnis uit te geven.

Van de drie grote reeksen is alleen de collectie « Traités », die de verdragen van 843 tot 1839 moest bevatten, nog altijd in haar voorbereidend stadium. Uit het zeer zakelijk, maar merkwaardig verslag, dat Prof. Eg. I. Strubbe in het laatst verschenen nummer van het « Bulletin » (Boekdeel XV, afl. IV, p. III-XVI, Merksplas, 1947) over de activiteit der commissie heeft gepubliceerd, vernemen wij echter dat de heer Cuvelier, bijgestaan door de heer Et. Sabbe, opdracht ontving de reeks « Traités » voor publicatie gereed te maken.

Gedurende de eerste veertien jaren van haar bestaan hield de Commissie zich onledig met het opmaken van de « Listes Chronologiques des Edits et Ordonnances ». Bedoeld als voorbereidend werk tot de uitgave der reeks « Ordonnances », blijken deze « Listes » echter een grote waarde op zichzelf te bezitten. Deze reeks « Listes » werd aldus een vierde reeks der publicatiën en werd, evenals de reeks « Ordonnances » zelf, in vier groepen verdeeld: deze van het prinsbisdom Luik, deze van Stavelot-Malmédy, deze van het graafschap Bouillon, en ten slotte deze der Oostenrijkse Nederlanden. De « Listes » der eerste drie groepen zijn op dit ogenblik voltooid. Deze betreffende de Zuidelijke Nederlanden werden op hun beurt ingedeeld in drie chronologische reeksen, waarvan de twee laatste, die betrekking hebben op de ordonnantiën van na 1506, voltooid zijn. Thans moet alleen nog de lijst der edicten en ordonnantiën van vóór 1506 worden opgemaakt.

De reeks « Ordonnances » werd eveneens in vier groepen verdeeld, waarvan de eerste drie, nl. die betrekking hebben onderscheidenlijk op het prinsbisdom Luik, Stavelot-Malmédy en het graafschap Bouillon, volledig verschenen zijn. Van de reeks « Ordonnances des Pays-Bas », eveneens in drie afdelingen onderverdeeld, verscheen slechts de laatste reeks, handelende over de periode 1700 tot 1794, met uitzondering van het laatste deel (dl. 15), dat ter perse ligt. Van de tweede reeks, nl. de ordonnantiën uitgevaardigd tussen 1506 en 1700, werden slechts de delen, die betrekking hebben op de regering van Keizer Karel (1506-1555) en deze van de periode van Albrecht en Isabella (1597-1621), evenals het deel gewijd aan de muntordonnantiën der XVIIe eeuw, gepubliceerd. Om deze indrukwekkende reeks te voltooien moeten de ordonnantiën van Philips II (1555-1598), van Philips IV (1621-1665) en van Karel II (1665-1700) nog worden uitgegeven. Eveneens moeten de muntordonnantiën verder worden aangevuld.

In 1867 verscheen het eerste deel der reeks « Coutumes » (bevattende de costuimen van Luxemburg en Chiny), gerangschikt volgens de territoriale indeling der Belgische provinciën in twaalf groepen, van zeer ongelijke grootte. Aldus vormen de groepen van Mechelen en van Maastricht elk een deel, terwijl de

groep van het graafschap Vlaanderen, onderverdeeld in vijf onderafdelingen, overeenkomend met de vijf oude kwartieren van Vlaanderen (Brugge, Veurne, Gent, Ieper en de grensstreken) thans reeds 40 delen bevat en nog onvoltooid is. Van deze 12 groepen zijn er op dit ogenblik 9 voltooid: het hertogdom Brabant (11 delen), het graafschap Henegouwen (4 dln.), het hertogdom Luxemburg en het graafschap Chiny (4 dln.), het land van Luik (3 dln.), het graafschap Looz, de heerlijkheid St Truiden en het graafschap Reckheim (3 dln.), het graafschap Namen (2 dln.), het hertogdom Limburg en de landen van Over-Maas (1 dl.), de stad Maastricht (1 dl.), en eindelijk de stad Mechelen (1 dl.). Onvoltooid blijven dus nog Stavelot-Malmédy, Doornik en het graafschap Vlaanderen. Anderzijds heeft de Commissie beslist dat, naast de gehomologeerde costuimen, de publicatie van de « cahier primitif » aan de wetenschap grote diensten zou bewijzen. In dit opzicht werd echter alleen nog maar een beslissing genomen betreffende Mechelen.

De Commissie publiceert regelmatig een « Bulletin », dat naast de proces-verbalen der zittingen, zeer merkwaardige studies over de bronnen van het oud-Belgisch recht bevat. Sinds 1905 staat het « Bulletin » ook open voor de bijdragen van niet-leden, betreffende de geschiedenis van het Belgische recht. In haar huidige vorm is het « Bulletin » ongetwijfeld het orgaan der Belgische rechtshistorici.

De Belgische wetenschap mag terecht fier gaan op het werk dezer Commissie, en men kan het alleen maar betreuren dat de Staat slechts twintig duizend franken jaarlijks over heeft om onze wetenschappelijke naam op het gebied van de rechtsgeschiedenis hoog te houden.

De « Commissie voor de uitgave der wetten en verordeningen » telt slechts tien leden. Zij staat sinds jaren onder het voorzitterschap van Baron Paul Verhaegen, ere-voorzitter van het Hof van Verbreking, terwijl het secretariaat wordt waargenomen door Jules Simon, hoogleraar aan de Gentse Universiteit en raadsheer in het Hof van Verbreking.

L. Th. M.

## TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad. — Afl. 18 van 1 Mei 1948.

Jhr. Mr. C. M. O. Van Nispen tot Sevenaer, Ik mag een onschuldige doden! Over verzetslieden en gijzelaars. — Mr. J. A. L. M. Loeff, Publicatie van uitspraken inzake perszuivering. — Dr. A. Van Praag, De akte van erkenning van een natuurlijk kind. — Th. J. Van Der Heyden, « Toepassing » der Woonruimtetwet.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-Ambt en Registratie. — Nr 4032 van 1 Mei 1948.

Dr. A. Van Praag, Het Begrip « bloedschande » in het nieuwe kinderrecht. — C. G. L. Van Deutekom †, Het Zwitsersche Huwelijksgoederenrecht.

Journal des Tribunaux. — N° 3766. — 2 Mei 1948.

Robert Senelle: La nouvelle Constitution italienne. — Paul Gourdet: La loi du 31 mars 1948 réglant temporairement les effets des congés en matière de bail à ferme.